

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

“Eliminating Social Exclusion” (EliSE)
Nr. 2019-1-LV01-KA204-060427

Özet: Fikri Çıktı 1

“Eliminating Social Exclusion” (EliSE)
Nr. 2019-1-LV01-KA204-060427

Öncül

Bu fikri çıktının amacı, özel gereksinimli çocuğu olan ailelerin seyahatlerini niteleyen çeşitli yönleri modellemektir.

Özel gereksinim, normal gelişim gösteren bireylerle tatmin edici kişilerarası ilişkiler kuramama veya sürdürmemeye olarak nitelenen bilişsel ve duygusal bir engeldir.

Bu fikri çıktının ana sonucu, özel gereksinimli çocuğa sahip ailelerin seyahatlerini, tipik davranışlarını, nesnel ve öznel sorunlarını, olası çözümlerin ana özelliklerini temsil eden Adil Seyahat için tanımlayıcı bir modeli gerçekleştirmektir (teorik referansların yanı sıra en iyi uygulamalar, kısıtlamalar ve engelleri vurgulayarak).

Fikri Çıktı 1 Faaliyetleri

Fikri Çıktı 1 kapsamında gerçekleştirilen faaliyetler:

1. Özel gereksinimli bireylerin seyahatiyle ilgili en iyi uygulamalar, kısıtlamalar ve engellerle birlikte teorik referansları toplamayı amaçlayan masa başı araştırması.
2. Aşağıdakileri içeren adil seyahat modeli:
 - Farklı türdeki özel gereksinimlere karşılık gelen seyahat sorunları;
 - Seyahat ederken özel gereksinimli çocuklara sahip ailelerin ihtiyaçları;
 - Bu ailelerin seyahatlerini kolaylaştırabilecek eğitim destekleri.
3. Her ortak ülkede gerçekleştirilen ebeveyn ve eğitimcilerin yer aldığı paneli içeren model tartışması.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

“Eliminating Social Exclusion” (EliSE)
Nr. 2019-1-LV01-KA204-060427

Masa Başı Araştırma

Literatür araştırma ve masa başı araştırma, bir konuyu araştırmak için kullanılan farklı yöntemlerdir. Literatür araştırma, bir kavram veya konu hakkında teorik bilgi edinmeye odaklanırken, masa başı araştırma, belirli araştırma sorularını cevaplamaya yardımcı olan gerçekleri ve mevcut araştırma verilerini toplamak için kullanılır.

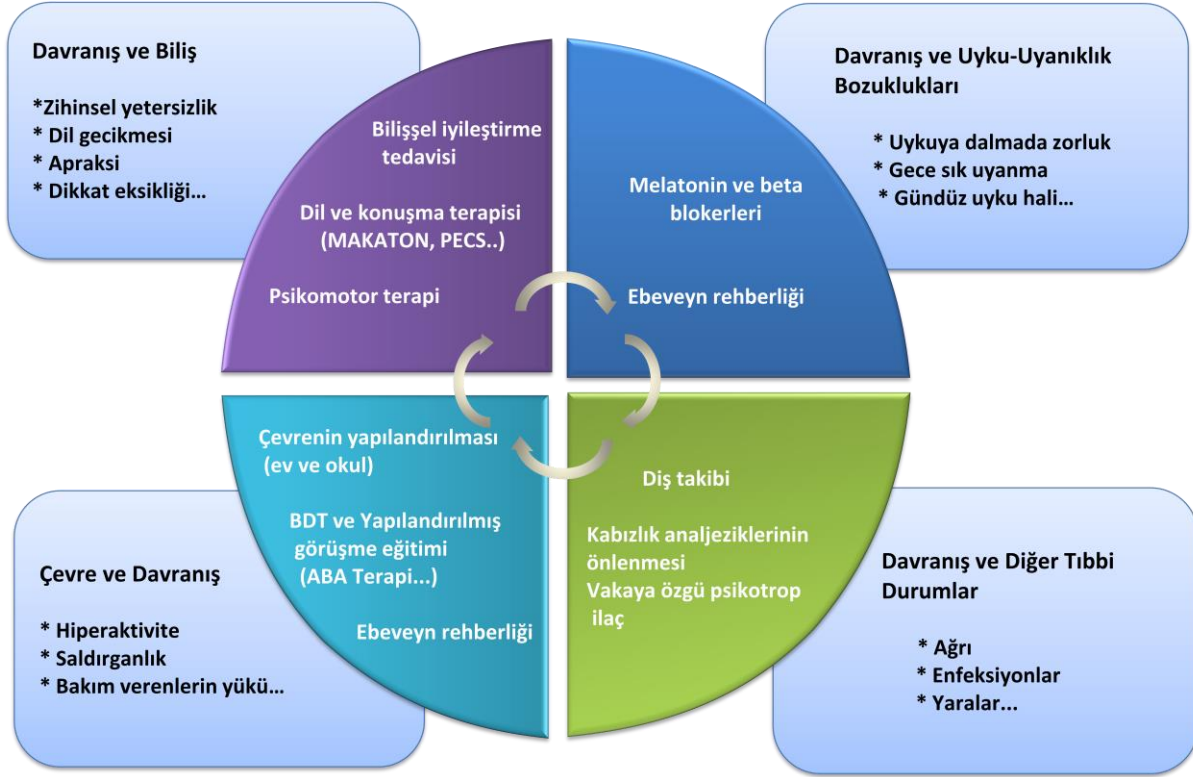
Buna göre, ortaklar , güvenilirliklerini kontrol ederek ülkelerinde çeşitli çevrimiçi ve çevrimdışı kaynaklardan veriler (bilimsel literatür, raporlar, istatistikler, öneriler vb.) toplayarak masa başı araştırma gerçekleştirmiştir.

Masa başı araştırmanın sonucu, teorik referansların yanı sıra özel gereksinimli bireylerin seyahatiyle ilgili en iyi uygulamaları, kısıtlamaları ve engelleri içermektedir.

Şekil 1, özel gereksinimlerin kapsamını göstermektedir.

“Eliminating Social Exclusion” (EliSE)
Nr. 2019-1-LV01-KA204-060427

Şekil 1. Özel Gereksinimler (Kaynak: Poisson ve ark. 2015)

Proje ortakları, araştırmalarında aşağıdaki temel sorunlara odaklanmıştır.

1. Başlıca seyahat sorunları nelerdir? Gerçekten de, rutin, öngörülemezlik, kalabalık, yeni sesler ve manzaralardaki değişiklikler, spektrumdaki bireyler ve aileleri için seyahat deneyimini zorlaştırabilir.
2. Seyahat hizmetlerine yönelik ilgili politikalar nelerdir?
3. Kamu ve gönüllülerin desteği nedir?

“Eliminating Social Exclusion” (EliSE)
Nr. 2019-1-LV01-KA204-060427

Her ortak aşağıdakileri içeren bir rapor hazırlamıştır:

1. Özel gereksinimli çocuklara sahip ailelerin seyahat sorunları; ülkelerinde son 10 yılda gerçekleştirilen çalışmaların, araştırmaların vb. raporlanması
2. Bu ailelerin seyahat ihtiyaçlarını destekleyen mevcut düzenlemeler;
3. Bu aileler için mevcut öneri ve tavsiyeler;
4. İyi uygulamalar; bu aileleri desteklemek için gerçekleştirilen örnek girişimler
5. İhtiyaçlar; bu ailelerin birincil ve ikincil ihtiyaçlarını belirlemek
6. Paydaşlar; temel paydaşların ve bu ailelerin desteklenmesindeki rollerinin belirlenmesi

Adil Seyahat Modeli

Masa başı araştırma sonuçlarına dayanarak, özel gereksinimli çocuğa sahip aileler için adil seyahat modeli, bu ailelerin seyahatte yaşayabilecekleri en temel boyutlar, ihtiyaçlar ve sorunlar tespit edilerek geliştirilmiştir.

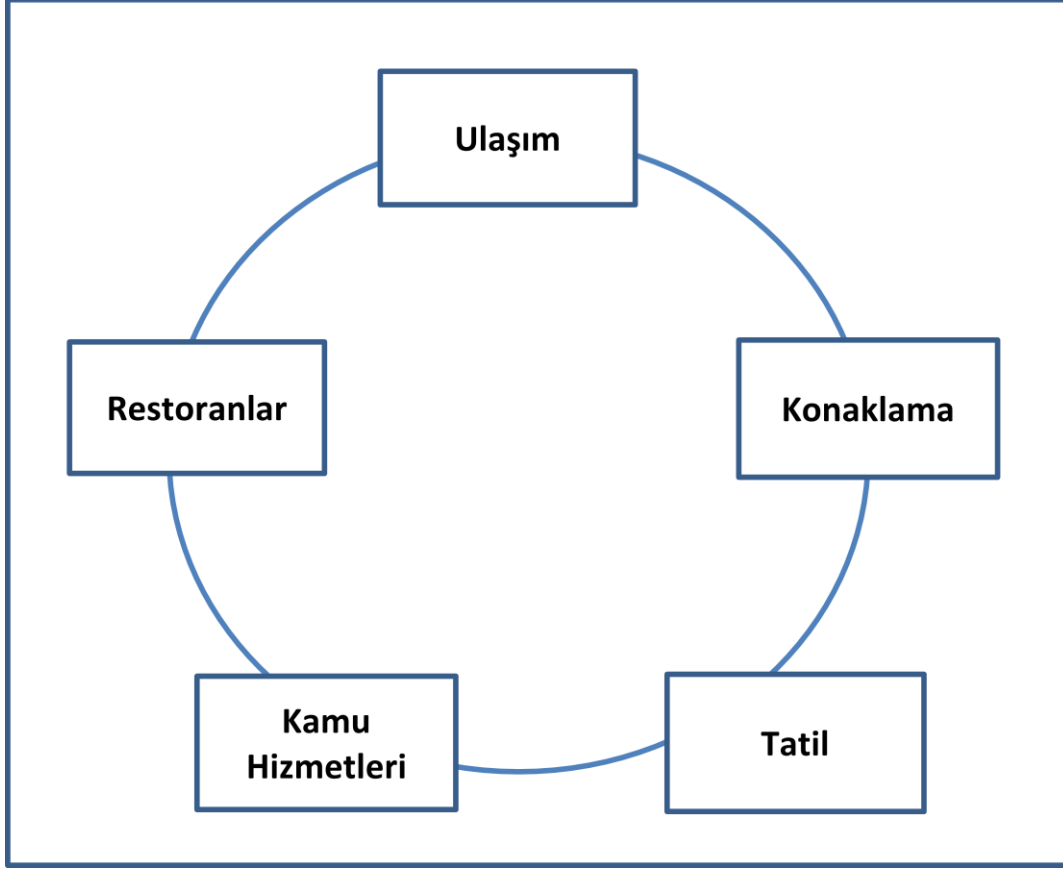
Model aynı zamanda, seyahat faaliyetleriyle ilgili konular arasındaki etkileşimi belirleyen motivasyonel, bilişsel, durumsal ve eğilimsel faktörleri ifade etmektedir.

Modelin temel unsurları şunlardır (Şekil 1):

- Ulaşım
- Konaklama
- Restoranlar
- Tatil
- Kamu Hizmetleri

“Eliminating Social Exclusion” (EliSE)
Nr. 2019-1-LV01-KA204-060427

Şekil 1. Seyahat Unsurları (öz kaynak)

Ailelerin temel seyahat ilişkileri şunlardır:

- Sakinler
- Diğer gezginler
- Kamu Hizmetleri
 - Sağlık Hizmetleri
 - Sosyal Hizmetler
- Seyahat Hizmeti Sunanlar
 - Seyahat Acentaları

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

“Eliminating Social Exclusion” (EliSE)
Nr. 2019-1-LV01-KA204-060427

- Tur Operatörleri
- Online Konaklama Rezervasyonları
- Online Uçuş Rezervasyonları
- Online Toplu Taşıma Rezervasyonları
- Online Özel Ulaşım Rezervasyonları
- Online Eğlence Rezervasyonları

Ailelerin hizmetlere erişmek için yeni teknolojilerden faydalanabileceğini göz önünde bulundurunuz.

İlişkisel konular aşağıdakilerle iletişim zorluklarını içerir:

- Sakinler: Otizm Spektrum Bozukluğu olan bireylerin sorunlarına güvensizlik ve cehalet nedeniyle dışlama
- Diğer gezginler: Otizm Spektrum Bozukluğu olan kişilerin sorunlarına güvensizlik ve cehalet nedeniyle dışlama
- Kamu hizmetleri: destekleyici politikaların ve / veya özel hizmetlerin eksikliği
- Seyahat hizmeti sağlayanlar: belirli hizmetler yaratmak için ilgi eksikliği

Otizm Spektrum Bozukluğu olan çocuğa sahip aileler için temel seyahat etkenleri/sorunları şunlardır:

- rutindeki değişiklikler
- beklenmedik olaylarla mücadele
- uygun konaklama yapılarının bulunması
- çocukların davranışlarını yönetme
- normal gelişim gösterenlerle etkileşim
- kalabalık

“Eliminating Social Exclusion” (EliSE)
Nr. 2019-1-LV01-KA204-060427

- yeni sesler ve manzaralar

Seyahat planlama, tüm seyahat unsurlarını kapsayan ve seyahat ilişkilerinden etkilenebilecek bir eylemdir. Bir aile seyahat planlayacağı zaman, oluşabilecek birincil etkenleri / sorunları en aza indirmek için bir strateji belirlemelidir.

Bu hedefe ulaşmak için seyahati tüm yönleriyle tanımlamak önemlidir. Bu amaçla, aşağıdaki seyahat tanımlayıcıları yararlı olabilir:

- seyahat başlangıç noktası
- seyahat varış noktası
- mesafe
- seyahat saati
- seyahat süresi
- seyahat amacı
- seyahat tarzı
- kişi sayısı

Model tartışması

Ortaklar, modeli ülkelerinde dört ebeveyn (iki kadın ve iki erkek) ve üç eğitimciden oluşan panelde sundular ve tartıştılar.

Ortaklar sonuçları analiz ederek modeli geliştirmiştir.

Araştırma Bulguları

Ortaklar tarafından yapılan araştırmalar, özel gereksinimli çocuklarla seyahat etmenin birçok zorluk ve sorunu beraberinde getirdiğini göstermiştir.

“Eliminating Social Exclusion” (EliSE)
Nr. 2019-1-LV01-KA204-060427

Davranış bozuklukları şunları içerebilir:

- dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu (ADHD)
- karşı gelme bozukluğu (ODD)
- otizm spektrum bozukluğu (ASD)
- endişe bozukluğu
- depresyon
- bipolar rahatsızlık
- öğrenme bozuklukları
- davranım bozukluğu

Seyahat ederken çocukların davranışlarını tahmin etmenin zor olduğu bulunmuştur. Ancak heyecan ve yeni ortam, bazılarında aşırı davranışlara neden olabilir. Özel gereksinimli çocuklar söz konusu olduğunda öfke nöbeti, kontrolsüz öfke ve hayal kırıklığı patlamaları tipik davranışlardır.

Engelli Çocuklar için Yaygınlaştırma Merkezi (www.NICHCY.org) (1996), bağımsız seyahat etmenin ön koşulu olan 11 temel beceriyi belirlemiştir. Bu beceriler;

- Trafik işaretleri olan ve olmayan caddelerde /sokaklarda güvenli bir şekilde karşıya geçmek
- Doğru otobüse veya metroya binmek (uçak veya tren)
- Doğru varış noktasını bilmek ve inmek
- Karar vermek
- Eylemleri başlatma
- Yardım ihtiyacını tanımak ve uygun bir kaynaktan yardım istemek
- Yönergeleri takip etmek
- Tehlikeli durumları ve engelleri tanımak ve bunlardan kaçınmak
- Uygun davranışı sürdürmek

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

“Eliminating Social Exclusion” (EliSE)
Nr. 2019-1-LV01-KA204-060427

- Beklenmedik durumlarla başa çıkmak (örn. yeniden yönlendirilen otobüsler / metrolar, kaybolma vb.)
- Yabancılarla uygun şekilde anlaşma

Çocuklarla seyahat ederken dikkate alınabilecek öneriler şunlardır:

- Ağır ve temkinli bir şekilde hareket ederek yeterli zaman ayırın
- Valizinizi fazla eşyayla doldurmayın
- Herşeyi önceden rezerve edin
- Seyahatla ilgili çocuğa bilgi verin
- Seyahatiniz için gerekli ürünlerin en iyisini almaya çalışın (çocuk arabası, araba koltuğu vb.)
- Çocuk indirimi isteyin
- İşlerin kötü gidebileceğini kabul edin

Kapsayıcı Eğitim

Gelişimsel İşbirliği Genel Müdürlüğü Yönlendirme Komitesine (General Directorate for Developmental Cooperation) göre kapsayıcı eğitim:

[...] çeşitlilik, engellilik veya psikofiziksel, sosyoekonomik ve kültürel dezavantajlardan bağımsız olarak herkes için eğitim hakkını garanti etmeyi amaçlayan bir süreçtir.

Kaynaştırma eğitiminin nihai amacı, okulun dahil edilmesiyle sınırlı değildir, ancak herhangi bir kişinin sosyal içermesi, her insanın tüm gelişiminin ve genel olarak toplumun teşvik edilmesidir. Bu temelde, bireylerin ve grupların yaşam projelerine odaklanan müdahalelerin artırılması önemlidir, böylece yaşam projesi okulda olduğu

“Eliminating Social Exclusion” (EliSE)
Nr. 2019-1-LV01-KA204-060427

kadar sosyal bağlamda da geliştirilir (Directorate General for Development Cooperation, 2015).

Temel paydaşlar ve özel gereksinimli çocuklara sahip aileleri destekleme rolleri şunlardır:

- Devlet kurumları: politika geliştirme, hizmetleri düzenleme, kar amacı gütmeyen özel kuruluşların projelerine finansman sağlama
- Eğitim kurumları: sosyal eğitimcilerin ve sosyal gönüllülerin eğitilmesi, sosyal konularda farkındalığın yaratılması
- Araştırma kurumları: özel gereksinimli bireylerle ilgili çeşitli yönlerin araştırılması (teşhisler, rehabilitasyon ve sosyalleşme uygulamaları, bilgiyi entegre etme, yeni terapiler ve hizmetler deneme)
- STK'lar: ailelerin gönüllü girişimleri ile desteklenmesi, entegrasyon ortamının artırılması
- Politika yapıcılar: hükümet faaliyetlerini ve eğitim kurumlarının faaliyetlerini destekleyecek düzenlemeler önermek ve tartışmak
- Sosyal hizmetler: girişimleri organize etmek, sosyal içerme programlarını teşvik etmek
- Yerel halk: sosyal entegrasyona aktif olarak katkıda bulunmak

Sonuç

Her bir ortak, seyahat ederken özel gereksinimli çocuklara sahip aileler için önemli noktaların analizini yapmıştır.

Masa başı araştırma, ortak ülkelerde bu ailelerin aynı sorunlara sahip olduğunu göstermiştir.

Bunlar:

- Rutin değişiklikler
- Beklenmedik olaylarla mücadele

“Eliminating Social Exclusion” (EliSE)
Nr. 2019-1-LV01-KA204-060427

- Uygun konaklama yapılarının bulunması
- Çocukların davranışlarını yönetme

Özellikle, bu ailelerin seyahatlerinde ihtiyaçlarını destekleyecek hiçbir politikanın mevcut olmadığı ortaya çıkmıştır.

Bununla birlikte, STK'lar özel gereksinimli çocuklara hizmet veren konaklama yapıları, restoran ve eğlence yapıları listeleri oluşturmaktadır.

Son olarak, ortaklar Otizm Spektrum Bozukluğu olan çocuklara sahip ailelerde ortaya çıkan ihtiyaçları, sorunları, engelleri ve bunları hafifletme stratejilerini temsil eden “Adil Seyahat Modeli” ni gerçekleştirdiler.

Bu model, ortaklar tarafından yürütülen masa başı araştırma ve görüşmelerin bir sonucudur ve politikalar için kavramsal temeli oluşturması gereken iyi uygulamaların altında yatan ilkeleri kapsamaktadır.

Ayrıca aileleri desteklemenin yanı sıra “normal gelişim gösteren” insanların farkındalığını ve dahil edilmesini teşvik etmek için gereken eğitim eylemlerini de içermektedir.

References

Cho, H., & Jolley, A. (2016). Museum education for children with disabilities: Development of the nature senses traveling trunk. *Journal of Museum Education*, 41(3), 220-229.

Della Fina, V., & Cera, R. (2015). *Protecting the Rights of People with Autism in the Fields of Education and Employment*. Springer-Verlag GmbH.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

“Eliminating Social Exclusion” (EliSE)
Nr. 2019-1-LV01-KA204-060427

Directorate General for Development Cooperation, "Inclusive Education for Persons With Disabilities and Development Cooperation," Directorate General for Development Cooperation, Rome, 2015. Available at:

https://www.esteri.it/mae/resource/doc/2016/07/ed_inclusiva_english.pdf; last accessed 02.07.2020.

Poisson, A., Nicolas, A., Cochat, P., Sanlaville, D., Rigard, C., de Leersnyder, H., ... & Demily, C. (2015). Behavioral disturbance and treatment strategies in Smith-Magenis syndrome. *Orphanet journal of rare diseases*, 10(1), 111.

Ruddy, L., Booth, N., Gaw, M., Liao, Y., Dounavi, K., & Dillenburger, K. (2015). Autism in the air: using Point of View Video Priming and Natural Environment Teaching to help children with autism travel by plane. *Good Autism Practice (GAP)*, 16(2), 25-32.

Schaaf, R. C., Toth-Cohen, S., Johnson, S. L., Outten, G., & Benevides, T. W. (2011). The everyday routines of families of children with autism: Examining the impact of sensory processing difficulties on the family. *Autism*, 15(3), 373-389.

Siniscalco, D., & Gallone, G. (2015). A New Opportunity for Autism: The First Specific Italian Law. *Autism Open Access*, 5, e135. Available at: <https://www.longdom.org/open-access/a-new-opportunity-for-autism-the-first-specific-italian-law-2165-7890-1000e135.pdf>; last accessed 02.07.2020.

Valenti, M., Cerbo, R., Masedu, F., De Caris, M., & Sorge, G. (2010). Intensive intervention for children and adolescents with autism in a community setting in Italy: A single-group longitudinal study. *Child and Adolescent Psychiatry and Mental Health*, 4(1), 23.

Wolfberg, P. J. (2015). *Play and imagination in children with autism*. Teachers College Press.